

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNİ UREDNIK SLAVKO BEZNİK / UREDNISTVO IN UPRAVA: KRAJN, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEKOCI RACUN PRI NB KRAJN-OKOLICA ST. 624-T-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, CETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA STEVILKA STANE 5 DINARJEV

Pred jesenskimi volitvami

Načelna razprava okrajnega plenuma

Po vsej naši domovini so že v teku priprave za jesenske volitve v Zvezno ljudsko skupščino. V radovljiskem okraju se prav resno pripravljajo na ta dogodek, ko bodo po štirih letih zopet volili poslance v Zvezni zbor in obenem v Zvezni zbor proizvajalcev. Po okraju so že bili sestanki članov Socialistične zveze, na katerih so obravnavali principe novega volilnega sistema, ki zahteva čim širšo izbiro kandidatov sodelovanjem vseh volivcev. Okrajni plenum SZDL je z začetniki vseh množičnih organizacij razpravljal o kandidatih. Vendar je plenum ugotovil, da ta razprava o kandidatih ni navodilo za izbiro kandidatov — poslancev, niti niso omenjeni tovariši predvideni za poslance, ali morda že celo od zgoraj postavljeni kandidati, temveč je bila razprava samo načelna. Kandidate za ljudske poslanice bodo izbrali zbori volivcev. Ti zbori se bodo v radovljiskem okraju pričeli naslednji teden, ljudje pa že sedaj o kandidatih mnogo razpravljajo in odkrito govorijo koga bi predlagali in koga ne. Volili bodo v Zvezni zbor enega poslanca, v Zvezni zbor proizvajalcev v industrijski skupini enega poslanca, v kmetijski skupini pa skupaj s primorskih kraji in kranjskim OLO enega poslanca.

V republiški zbor bodo izvolili 4 poslance, v zbor proizvajalcev pa tri v industrijski skupini, v kmetijski pa skupaj s Tolminom in Kranjem enega poslanca. V okrajni zbor proizvajalcev bodo izvolili 40 odbornikov, v zbor proizvajalcev industrijske skupine 38, v kme-

tiski skupini pa 2 odbornika. Okrajne odbornike bodo volili v 24 volilnih enotah. Na 388 zaposlenih ljudi bodo izvolili enega odbornika. Industrija, trgovina in obrt, ki spadajo v industrijsko skupino zborna proizvodnja gospodarskih organizacij ustvarjajo 12 milijard držbenega produkta 94 odstotkov, kmetijska skupina pa 6 odstotkov, zato je razlika odbornikov v eni in drugi skupini zborna proizvodnja tako velika. Okraj ima 47.426 prebivalcev, od teh je 31.718 volivcev, ki bodo na svojih zborih, ki jih bo okoli 50, izbrali nove kandidate za ljudske poslanice.

Letošnji zagrebški velesejem

12. septembra je bil svečano odprt 7. povojni zagrebški mednarodni velesejem. Po svojem obsegu je ta za 40% večji od lanskega. Velesejem bo odprt do vključno 27. sept.

Domača podjetja, ki jih je 458, razstavljajo na 9060 m² v 485 oddelkih, inozemska (731 razstavljalcev) pa v 688 oddelkih na 17.158 m² prostora. Poleg tega razstavlja še 43 naših podjetij, tako da je skupno 1232 razstavljalcev, ki razstavljajo v skupinah 3730 proizvodov.

Po letošnjem velesejmu se vidi, da je naša industrija dosegla takšno stopnjo, da žalno uspešno tekmuje z industrijo drugih držav po kvaliteti in solidnosti svojih izdelkov. Naša država ima zato na letošnjem zagrebškem velese-

Centralna komisija za izdelavo gospodarskega sistema je izdala javnosti v razpravo 9 osnutkov uredb o gospodarskem sistemu FLRJ.

Te uredbe so: 1. Osnutek temeljne uredbe o skupnem proizvodu gospodarskih organizacij in njegovi razdelitvi. 2. Osnutek uredbe o upravljanju z osnovnimi sredstvi gospodarskih organizacij. 3. Osnutek uredbe o kratkoročnem kreditiranju. 4. Osnutek uredbe o dolgoročnem kreditiranju v gospodarstvu. 5. Osnutek uredbe o ustanavljanju gospodarskih podjetij in obratov. 6. Osnutek uredbe o združevanju gospodarskih organizacij. 7. Osnutek

uredbe o trgovinskih dejavnostih, trgovinskih obratih in podjetjih. 8. Osnutek uredbe o bankah. 9. Osnutek uredbe o prenehanju gospodarskih obiskov in obratov.

Osnutek uredbe se danes že razpravlja po vsej naši državi. Lelovni kolektivi, množične organizacije in razni strokovnjaki že dajejo svoje priporabe in mnenja k tem osnutkom. Ko bodo uredbe doblje veljavnost, kar je predvideno za začetek prihodnjega leta, bo naše gospodarstvo dobito nove oblike, katerih zahteva naš družbeno-gospodarski razvoj. Ti osnutki vsebujejo v glavnem pregled vsega gospodarskega sistema, pripravlja pa se se ved uredb, ki bodo obdelovali podrobnosti sistema in posamezne gospodarske pano-

Danes bi na kratko spregovorili o določbah prvih dveh osnutkov.

Osnutek temeljne uredbe o skupnem proizvodu gospodarskih organizacij in njegovi razdelitvi

Gospodarske organizacije dočažejo skupni proizvod in ga delijo na podlage družbenega plana, določi uredbe in drugih predpisov. Za zadruge se lahko določijo izjemne od načinov delitve določenega po tej uredbi.

Iz denarne vrednosti realizirane proizvoda mora vsaka gospodarska organizacija kriti vrednost sredstev porabljenih v proizvodnji, predpisane obveznosti za kritje splošnih družbenih potreb, minimalne zaslužke z osnovnim prispevkom za socialno zavarovanje

O osnutkih uredb razpravlja širom po naši domovini - Nov sistem bo stopil v veljavo v začetku drugega leta

in mora doseči najmanj toliki dobicék, da lahko iz tega izplača druge obveznosti, kot kritje splošnih potreb in anuitete za izposojene dolgoročne kredite.

Po osnutku uredbe je skupni proizvod gospodarske organizacije vrednost skupne realizacije blaga in uslug. Pod realizacijo blaga se šteje tudi vrednost dajatev in opravljanje uslug brez povračila.

Skupni proizvod trgovinskih in drugih organizacij, ki se predstavlja z doseženo razliko med prodajno in nabavno ceno, oziroma ceno za usluge ali provizijo.

Nato sledi v osnutku uredbe razdelitev skupnega proizvoda. Gospodarska organizacija nadomesti iz skupnega proizvoda najprej vrednost sredstev porabljenih v proizvodnji (to so materialni stroški in amortizacija) in izpolni določene obveznosti za kritje splošnih družbenih potreb, nato pa določi sklad minimalnih plač. Ostane skupnega proizvoda se pa kot dobicék razdeli po določbah te uredbe.

Osnutek nadalje določa v prvem delu poglavja razdelitev skupnega proizvoda, kaj je treba štetiti za materialne stroške in kako se obračuna amortizacija. Amortizacija se ugotavlja v nadaljevanju na 2. strani

ijo po vrednosti osnovnih sredstev in njihovi življenski dobi, vplačuje se v amortizacijski sklad gospodarske organizacije v enakih mesečnih zneskih in z njim načelno razpolaga gospodarska organizacija.

V drugem delu tega poglavja pa so določene obveznosti, ki jih ima osnovna organizacija za kritje splošnih družbenih potreb. Gospodarska organizacija mora izpolniti oziroma vplačati po odbitki vrednosti, porabljenih v proizvodnji, na slednje obveznosti: 1. obresti od vrednosti osnovnih sredstev; 2. obresti od kredita za obratna sredstva; 3. davek od rente; 4. zavarovalne premije in 5. prometni davek. Če gospodarska organizacija doseže dobicék, mora še poleg teh družbenih obveznosti plačati tudi davek od dobiceka.

Od vrednosti vseh osnovnih sredstev v naturalni obliki plača gospodarska organizacija obresti osnovnih sredstev. Obrestna mera bo enaka za vse gospodarske organizacije. Za izkorisčanje kredita za obratna sredstva se bodo tudi plačevali obresti. Važno je določilo, da plačajo gospodarske organizacije, ki imajo ugodnejše naravne pogoje za dosego večjega dobiceka, kot druge gospodarske organizacije.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Znižali so cene svojim proizvodom

Jesenški plavžarji, martinariji, valjavci in drugi kovinarji so 20. avgusta 1950. l. sami začeli upravljati veliki železarski kolektiv. Sadovali tega samoupravljanja so se kaj kmalu pokazali v vsakem pogledu. Vsi skupaj kot celota so zavali rokane in z mnogo večjo ljubeznijo prijeli za delo. Počeli so delovno disciplino, nehitno so večali svoje strokovno znanje, iz dneva v dan in iz leta v leto so odstranjevali zastarele obrate in neekonomičen način dela. Kapitalna izgradnja je s povečanim tempom gradila nove moderne in mehanizirane obrate, planske naloge in obveze so bile vedno dosežene in presežene, prav tako tudi visoko postavljene norme.

Plavžarji so izvedli rekonstrukcijo plavžev, zgradili so nove moderne pražilne peči za rudo, postavili so nove copreje za segrevanje zraka, vse to je znatno pocenilo in pospešilo tehnološki proces in dalo boljšo kvalitetno surovega železa. Plavžarji so iz slabše rude in z manjšimi količinami koksa dali veliko več ton kvalitetnega surovega železa.

Njim so s še večjim delovnim poletom sledili martinariji, ki so sami zgradili novo moderno Siemens-Martinovo peč, povečali obrate jeklarne, da je možno varno ekonomično obravnavanje. Pripravili so vse potrebnega za montažo nove velike 30 tonske elektične peči, ki bo dajala zadostne količine najboljših kvalitetnih in specialnih jekel, ki jih nujno potrebuje naša težka in predelovalna industrija.

Zelo delavni so tudi valjavci, ki se mučijo s svojimi zastarimi obrati. Tudi oni morajo čim prej obnoviti in zboljšati delovne procese. Domači in inozemski trg zahteva od njih čim več kvalitetnih konstruktivnih jekel, lamel in vseh mogičnih pločevin, ki jih potrebuje naša brodogradnja in druge predelovalne industrije. Na Javorniku bodo morali v valjarnah izdelovati na stotisoči ton kvalitetnih dinamov in trifo pločevin.

Ker pa so na Jesenicah in na Javorniku podani najboljši pogoji za še bolj ekonomično obravnavanje so kovinarji obljubili, da bodo z novim letom znatne znižali cene svojim proizvodom. Istočasno pa pozivajo železarni tudi vse ostale delovne kolektive, da tudi oni znižajo cene svojim proizvodom.

Moravčani dobro gospodarijo

Zgradili so novo cesto in most - Napeljali električno ter obnovili šolsko in občinsko poslopje

Moravška dolina se na oko po osvoboditvi terjali mnogo širili. V Gori pri Pečah so namesto podrtega lesenega mostu čez potok Drtiščico zgradili betonski most, popravili dva perisca in naredili novega. V Moravčah zdaj obnavljajo občinsko poslopje, ki so ga obenem tudi dvignili za nadstropje, kjer bodo stanovanja za uslužbence. Urejen je tudi Zdravstveni dom, v katerem bodo odprli zdaj tudi zobno

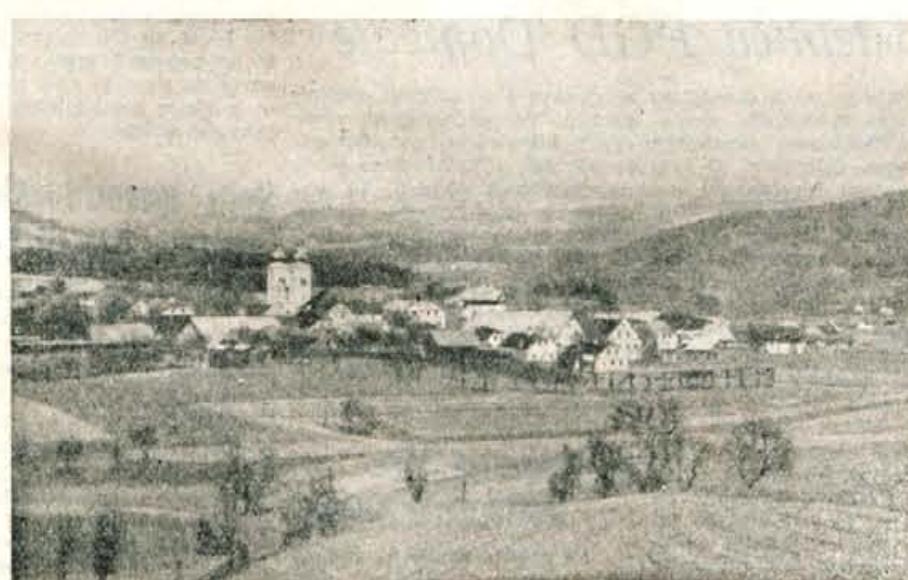
merila davek, s čimer bodo odpadle nevečnosti, ki so bile doslej večkrat kamen spotike med kmetovalci.

Občinski ljudski odbor v Moravčah, ki marljivo delujejo na vseh torčih, je iz skromnih razpoložljivih materialnih sredstev naredil doslej več, kot je bilo mogoče. Vsega pa seveda ne zmorce sami, kajti preveč je še perečih vprašanj, ki čakajo rešitev. Tako čakajo Moravčen na kulturni in telovadni dom, ki sta bila med vojno do tak potrušena. Čeprav sta KUD »Tine Kos« in TVD »Partizan« zelo delavna, se vendar ne moreta povsem razvijati, ker nimata lastnih prostorov. Igralič KUD »Tine Kos« so pred kratkim uprizorili na prostem igro »Mačiček se žen«, član Partizana pa so imeli telovadno akademijo. Moravčani so prizadeti, pridružiti delavnin in prav bi bilo, če bi jim pri tem okrajnemu ljudski odbor pomagal.

Žene za svoj kongres

Žene radovljiskega okraja so na svoji konferenci izvolile Tatjano Simčič, uslužbenico iz tovarne verig in plugov v Lesčah, za svojo delegatko na prihodnjem kongresu AFZ Jugoslavije.

Ob tej priložnosti so žene govorile tudi o drugih problemih in težavah njihove organizacije, tako o vprašanju kulturnega in prosvetnega izobraževanja žena, o otroških ustanovah itd. Grajale so tudi vodstvo gimnazije v Žirovcih, ki je nekaj dni pred začetkom pouka ukinilo četrti razred gimnazije iz izgovorom, da nima dovolj učnih modri in prostorov. To so vedeli tudi ob zaključku prejšnjega šolskega leta.

Star partizanski kraj, vas Moravče

še zdaleč ne morejo kriti najnujnejših potreb. In vendar, zanj so občino stali nad 300 tisoč dinarjev.

Na občini delajo na ureditvi zemljiškega katastra, kar je precej zahteven in težko delo. Rodovitnost zemlje v Moravči dolini je precej različna in najmanj 35% jo odpade na Češnjico, obnovili šolska poslopja v Moravčah, Trojci in Vrhopolu, šolo v Pečah pa raz-

Nekaj o pritožbah zoper odmero dohodnine

Zvezni Izvršni svet je izdal uredbo o rokih za pritožbe in o reševanju pritožb zoper odmero o odmeri dohodnine. S to uredbo smo dobili na tem področju točne predpise, ki urejajo pomembno stran glede dokončne odmere davkov. Navedeni predpisi so pomembni za vse davkoplaca.

Po tej uredbi je zoper vsako prvostopno odločbo o odmeri dohodnine dovoljena pritožba na komisijo za davčne pritožbe pri okrajnem oziroma mestnem ljudskem odboru v 15 dneh po naznanitvi odločbe o odmeri davka. Zoper odločbo o odmeri dohodnine se lahko pritoži tudi referent davčne komisije prve stopnje, ki je izdala odločbo, zoper katero je izdala pritožba.

Važno je določilo, da pritožba ne zadrži izterjave odmerjenega davka. Finančni organ ljudskega odbora okraka, mesta ali mestne občine s posebnimi pravicami, oziroma davčna komisija prve stopnje naznani na predpisani način odmera davka davčnim zavezancem, poleg tega pa naznani tudi vsem državljanom davčno osnovo dohodnine. To napravi tako, da obes v osmih dneh po izdaji odločbe javno na vpogled njihov seznam, seveda v kolikor se že ne naznani davčni zavezancem sama odmera davka, da se razgrajeno javnosti na vpogled razporedi all drugi seznam.

Važno je tudi določilo, da lahko posamezni državljan ugovarja pri komisiji za davčne pritožbe zoper odločbo

o odmeri dohodnine drugega davčnega zavezanca, če mislijo, da je njegova davčna osnova prenizka. Ti ugovori državljanov so dovoljeni do preteka 30 dni od dneva, ko je bil izobeslen na vpogled seznam davčnih osnov in so prosti takse.

Referent komisije za davčne pritožbe lahko zoper odločbo komisije za pritožbe poda pristojnemu javnemu pravobranilcu zahtevo za vložitev tožbe zoper odločbe komisije, kadar misli, da je zneseč izračunane davčne osnove manjši od zneska, ki ustreza dejanskemu stanju.

Finančni organ, ki sprejme pritožbo, jo mora 15 dni po prejemu odstopiti komisiji za davčne pritožbe s posebnim gradivom in podatki.

Glede javnega naznanja davčnih storitev zasebnikov ter glede vlaganja pritožb in ugovorov se uporabljajo prav tako odločbe.

Tako imamo sedaj na zelo demokratičen način urejen postopek v zvezi s pritožbami zoper odločbe komisije, kadar misli, da se bo vsakemu ugotovila dohodinska osnova in dohodek res po njegovih dejanskih dohodkih.

Predmeti iz osnovnih sredstev

(Nadaljevanje s 1. strani.)

so v prostem prometu

spodarske organizacije iz iste gospodarske panoge ali iz iste skupine gospodarskih organizacij, tudi davek od rent.

V

tretjem delu poglavja razdelitev skupnega proizvoda je govora o skladu minimalnih plač, v četrtem delu pa se obravnava še razdelitev dobitka.

Osnutek uredbe o upravljanju z osnovnimi sredstvi gospodarskih organizacij

Z osnovnimi sredstvi upravlja delovni kolektivi gospodarskih organizacij v korist družbene skupnosti na podlagi socialistične demokratične pravice samoupravljanja proizvajalcev v gospodarstvu. Upravljanje se stoji v pravici gospodarskih organizacij, da uporablja osnovna sredstva in da izvršuje druge pravice po predpisih te uredbe in drugih predpisov.

Načrt določa, kaj so osnovna sredstva, nato pa navaja, da gospodarska organizacija odgovarja družbi za celotno vrednost osnovnih sredstev, ki jih upravlja in ki jih mora vzdrževati v polni vrednosti. Nadomestiti mora družbi vsačko zmanjšanje vrednosti osnovnih sredstev. Gospodarske organizacije bodo morale plačati družbeni skupnosti obresti od vrednosti osnovnih sredstev, kar je navedeno že v osnutku prve uredbe. Amortizacija se bo izvajala po predpisih te uredbe in še po drugih predpisih.

Gospodarska organizacija mora varovati, redno vzdrževati in upravljati osnovna sredstva s skrbnostjo dobrega gospodarja. Škodo povzročeno na osnovnih sredstvih trpi gospodarska organizacija iz sredstev s katerimi samostojno razpolaga v kolikor se povrtev škode ne more dosegči na podlagi zavarovanja ali kako drugače. Za kritje škode služi tudi zaslužek delavcev in uslužencev gospodarske organizacije, razen skladu minimalnih plač. Amortizacije se vplačuje v korist amortizacijskega sklada gospodarskih organizacij. Sredstva tega sklada služijo izključno za nadomestitev vrednosti osnovnih sredstev izredoma za njihovo investicijsko vzdrževanje.

Predmeti iz osnovnih sredstev so v prostem prometu, t. j. da se lahko prodajajo kar kar je predvideno s to uredbo. Gospodarska organizacija lahko poveča osnovna sredstva z nakupom iz sredstev dolgoročnih kreditov, ali iz sredstev, s katerimi samostojno razpolaga. Nadzor nad upravljanjem nad osnovnimi sredstvi bodo opravljale finančne in druge inšpekcije.

Predmetsi osnovnih sredstev se ne more dati v zakup razen v izjemah, ki so določene v uredbi.

Gospodarska organizacija pridobiva osnovna sredstva s pogodbo o nakupu, izdelavi ali graditvi in s proizvodnjo v lastni režiji. Med poslovanjem gospodarske organizacije se pridobijava osnova sredstva iz sredstev amortizacijskega sklada in sredstev dolgoročnih kreditov ali iz sredstev, s katerimi samostojno razpolaga.

Uprava podjetja išče izhoda iz te zagre. Primerni prostori z minimalno adaptacijo bi bili blivje garaže OKAP v Lesčah, ki trenutno spadajo k tovarni »Pletenica« v Lesčah. Tovarna svojih obratov verjetno ne bo mogla razširiti v te garaže, ker so za tekstilno stroko neprimerni. Se boljša rešitev pa bi bila nova gradnja, morda ob krizišu Ljubljana — Jesenice — Bled, kjer bi bil res idealen prostor za mehanično delavnico. Po vsej verjetnosti bi to koristilo tudi turizmu v gorenjskem letoviščarskem kotu, ki nima nobene moderne avto-mehanične delavnice. Poleg tega pa bi v večjih prostorih delavnice lahko izdelovala predmete, za katere je na trgu veliko povpraševanje, pa jih zaenkrat ne more preizvajati. Zaposlit bi lahko tudi veliko vec ljudi, ki bi tu našli primerno delo. Mognedre omemimo, da so sedanji obratni prostori last Upbrane cest in jih bo mehanična delavnica v kratkem morala zapustiti, ker jih Uprava cest rabi za svoja dela.

Mehanični obrati ob Gorenjski cesti so prav tako zaradi svojega razširjenega dela v neprimernih prostorih. Brusenje valjev, viljanje batov, lažiranje vozil, izdelovanje karoserij, generalne reparature v dveh obratnih delavnicah je precej težko delo, kajti tudi tukaj so delavci drug drugemu v napotje. Zaradi številnih interentov morajo mehanički ob vsakem vremenu delati na prostem, kjer so tudi čez noč spravljeni vozila, kar ni ravno razveseljivo, niti za podjetje, niti za lastnika avtomobila. Seveda na ta način zmanjka tudi na tam kakšen važen se stavni del avtomobila, ki ga mora nato podjetje nadoknadiť z svojega žepa, poleg materialne škodi, ki jo trpi podjetje, izgublja delavnica klub delovnim uspehom svoj dober glas.

Zakliranje vozil bi morali imeti popolnoma zaprt in čist

prostor, saj to zahtevajo tehnični in higieniški predpisi.

Klub vsem naštetim težavam je delavnica imela do avgusta 5 milijonov prometa ter svoje dolžnosti do skupnosti v redu izpoljuje. Podjetje ima težke boje za obratne kredite. Prvotni kredit je bil na podlagi povečanja obvez proti družbenemu planu povisan, mesec dni kasneje pa zoper znižan, ne glede na gospodarsko stanje mehanične delavnice. Zaradi tega ima delavnica težave z nabavo materiala, posledica pa je zastoj v razvoju in delu podjetja.

Uprava podjetja išče izhoda iz te zagre. Primerni prostori z minimalno adaptacijo bi bili blivje garaže OKAP v Lesčah, ki trenutno spadajo k tovarni »Pletenica« v Lesčah. Tovarna svojih obratov verjetno ne bo mogla razširiti v te garaže, ker so za tekstilno stroko neprimerni. Se boljša rešitev pa bi bila nova gradnja, morda ob krizišu Ljubljana — Jesenice — Bled, kjer bi bil res idealen prostor za mehanično delavnico. Po vsej verjetnosti bi to koristilo tudi turizmu v gorenjskem letoviščarskem kotu, ki nima nobene moderne avto-mehanične delavnice. Poleg tega pa bi v večjih prostorih delavnice lahko izdelovala predmete, za katere je na trgu veliko povpraševanje, pa jih zaenkrat ne more preizvajati. Zaposlit bi lahko tudi veliko vec ljudi, ki bi tu našli primerno delo. Mognedre omemimo, da so sedanji obratni prostori last Upbrane cest in jih bo mehanična delavnica v kratkem morala zapustiti, ker jih Uprava cest rabi za svoja dela.

Prvič skropimo preden se bristi odpro in se vidiče že zeleni lističi, to je konec marca in v začetku aprila. Skropimo z 2 procentno bakreno-apnenom brozgo (bordoško). Pozneje bi bordoška brozga povzročila opeklinje na listju. Lahko opravimo istočasno zimsko in prvo poletno skropiljenje na ta način, da primešamo na 100 listrov 2 procentne bordoške brozge 0,5 do 1 kg rumesana.

Druugi skropimo neposredno pred cvetjem, ko so vsi cvetni še zaprti. Takrat so mali zeleni lističi za bakrena skropiva zelo občutljivi, zato uporabimo za skropiljenje 2 procentno zleplo-apnenom brozgo ali kalifornijsko.

Tretjič skropimo preden se bristi odpro in se vidiče že zeleni lističi, to je konec marca in v začetku aprila. Skropimo z 2 procentno bakreno-apnenom brozgo in na ta način obvarujemo zimske sorte od skrupske ter istočasno povečamo trpežnost sadja v shrambi.

Cetrtič skropimo koniec julija ali v začetku avgusta z % — ½ procentno bordoško brozgo in na ta način obvarujemo zimske sorte od skrupske ter istočasno povečamo trpežnost sadja v shrambi.

Nekateri sorte jabolk so zelo občutljive za skrupske, kakor npr.: zlata parmena, boskopski kosmac, bojkovo jabolko, Baumanova reneta, beličnik, kardinal in druge.

S 4 kratnim poletnim skropiljenjem bomo sigurno obvarovali naše sadovnjake zlasti in težavnih poletjih od skrupske in imeli lepo, zdravo in trpežno sadje. Sredstva, vložena za skropiljenje, bomo dobili povrnjenja z dobrim in zdravim sadjem.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.

All je mogoče preprečiti pojav skrupske? Lahko rečemo, da s pravočasnim sponjanjem skrupskega skropiljenjem, ko se pritožimo brsti odprtati, preprečimo prvo okužbo z zimskim trošjem. Če smo jeseni ali zgodaj sponjali pograbili in sezgali imamo, spet okužbo.</p

Šak • Telesna vzgoja • Šport

Naši alpinisti so se vrnili s švicarskih gora

(Povzpeli so se na 8 granitnih zasneženih in poledenelih vrhov, ki presegajo višino 4.000 m in se s temi uspehi uvrstili med najbolj uspešne naše alpiniste.)

V sklopu Planinskega društva Jesenice, ki slavi letos 50-letnico plodonosnega dela, deluje zelo številni in marljiv alpinistični odsek. Ta odsek je med najbolj delavnimi alpinističnimi odseki v Sloveniji, saj deluje v njem veliko naših priznanih mladih alpinistov in mnogo požrtvovalnih v nesibljenih gorskih reševalcev, ki radi pomagajo vsakomur, ki je v gorah potreben pomoči. Mladi jeseniški plezalci in alpinisti so domači v vseh naših stenah. Vsa leta so bili tudi v sestavu republiških in zveznih alpinističnih odprav. Povzpeli so se na številne vrhove avstrijskih, italijanskih in francoskih gora, le v prekrasni švicarski svet doslej še niso uspeli priti. To leto se jim je tudi ta želja uresničila. Ob izdatni pomoči mestnega in okrajnega ljudskega odbora in sindikalne organizacije v Želaznem jim je uspelo zbrati potrebna sredstva za odpravo v švicarske gore. Pri tem pa so jim pomagala še druga podjetja in delovni kolektivi (Elan, Motor iz Škofje Loke in direkcija Transjuga iz Ljubljane).

V zadnji polovici preteklega meseca je odpotovalo 7 najboljših alpinistov v Švico.

Najprej so hoteli videti cilj vseh alpinistov, ponosno piramido Matterhorn (4.505 m). V okolici Zermatta, to je v Valtških gorah so se povzpeli na Dufourspitze (4.612 m), v skupini Monte Rosa. Dva najboljša alpinista sta se povzpela na čez 1.200 m visoko severozapadno steno Breithorna (4.171 m). Stena je silno strma (preko 60°) in vkovana v prav zrcalni led (pozni poletni čas); plezalca sta bila na turi polnih 31 ur, v sami steni pa 18 ur in sta moralna plezati tudi ponovi. Vsi udeleženci odprave so se povzpeli na Matterhorn po švicarskem Herill grebenu. Na Matterhorn so šli iz Zermatta in tudi sestopili znova v Zermattu. Na poti so bili nepretrgoma polnih 20 ur, prehodili in prepeljali so višino od Zermatta (1.620 m) do samega vrha Matterhorna (4.505 m), kar je izreden podvig, ki so se mu čudili številni inozemski turisti, pa tudi zemljiški gorski vodniki. Na Matterhorn so plezali popolnoma samostojno, brez vodnikov. Posamezne naveze jeseniških

alpinistov so se povzpele samojo še na Dent Blanch (4.359 m), na Ober Gabelhorn (4.073 m) in na mnoge druge vrhove v okolici Matterhorna. Zaradi poznega poletja, ledu in padajočega kamenja niso

mogli izvesti vzpona na Dent

Herens (4.173 m), ki velja za skrajno težko turo.

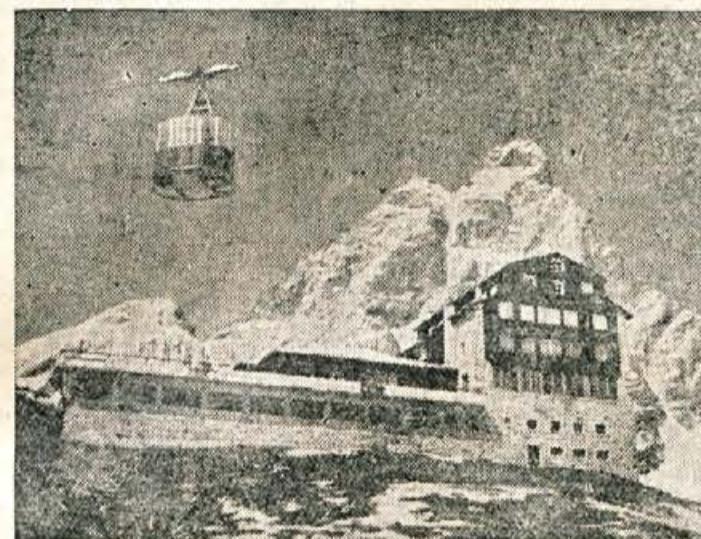
Ko so bili izvedeni predvidevi vzponi v skupini Matterhorna so se podali naši alpinisti v skupino Berner Oberland. Obl-

skali so Lauterbrunnen dolno in se povzpel iz malega Scherdegga po zahodni steni na 3.974 m visoki vrh Eligerja, ki je znan po svoji 1.800 m visoki severni steni, ki je bila premagana leta 1939. od najboljših nemških in avstrijskih alpinistov. In je veljala za največji problem v Alpah. Do danes je ta zloglasna stena zahvala čez 20 smrtnih žrtev iz vrst najboljših svetovnih alpinistov. Tudi v tej gorski skupini mladi alpinisti niso mogli izvesti vseh namenjanin vzponov (na Jungfrau), ker je bilo v stenah preveč ledu in se lomili ogromni seraki. Z vrha Eligerja so se vrnili alpinisti skozi dolino Grindelwald, kjer so imeli edinstveno prilnost opazovati severno steno Eligerja.

S tem velikimi uspehi so se jeseniški alpinisti po štirinajst-dnevnom bivanju v Švici vrnili domov. Njihovi uspehi se dajo primerjati z uspehi, ki so jih dosegli druge naše naveze, ki so bile to poletje v Dolomitih, Wettersteini, Wilder Keiserju in Karwendlu.

V sredo zvečer sta se v Kraju pomerili kegljaški moštvi državnega prvaka Zah. Nemčije — Mannheim in Kranj. Po razburljivem poteku tekmovalja so domačini zabeležili lepo v pomembno zmago z razliko 125 kegljev. V domačem mo-

štvu so bili najboljši Starc (423), Ambrožič (409) in Debeljak (403), pri gostih pa prvak Zahodne Nemčije Spatz (406). Končni rezultat dvoboda je bil 2376 : 2242 v korist Kranja.

Z vzpenjačo se povzpneš 3500 m visoko na Matterhorn

Jesenški športniki so zelo delavni

Odikar so združili in uredili svoje vrste opažamo med jesenški športniki veliko vsestransko prizadovost. Hokejisti se trudijo, da vsaj do zime zgradijo novo moderno ledarno, ki bo osnova za zgraditev umetnega drsalnika, ki bo služil njim, umetnim drsalcem in sploh našemu drsalnemu športu. Ledarna in umetno drsalnice bosta zgrajena še to jesen. Slovenska otvoritev bo na praznik republike — 29. novembra.

Prav tako so pričeli z začetnim deli pri izgradnji moderne gondolske žičnice z Jesenic na Mežaklju, kjer že stojijo domovi jeseniških delovnih ljudi. Žičnica bo zgrajena po zgledu najmodernejših žičnic, ki se trenutno grade v svetu. Žičnica bo lahko prepeljana na višino 1.000 m v eni uri 100 ljudi. Imela bo spodnjo, srednjo in zgornjo postajo s potrebnimi prostori: restavracijo, ležišči in zajtrkovalcami. Spodnji del žičnice bo razsvetljen in bo tako možen tudi nočni trening ali tekmovanje. Jeseniški alpski smučarji so že trasirali z vrha Mežaklje prav do mesta več prog (smuk in slalom). Žičnica bo gotova do 29. novembra 1954, seveda če bodo prišle vmes nepredvidene tehnične težave.

V Kranju igrišče Korotana: Ob 9. ur Projektor : Železniki, službojoči Bradaška; ob 10.30 Gumar : Bled, službojoči Bradaška; ob 12.45 ur Korotan : Jesenice, pionirji, službojoči Hilčev Rudi; Ob 13.30 ur Korotan : Jesenice mladinci, službojoči Hilčev Rudi;

Ob 15. ur Ločan : Jesenice B, službojoči Matija Trebša. Na Hrušici igrišče Hrušica: Ob 15. ur Hrušca : Ljubelj, službojočega določi Hrušica. V Lesčah igrišče Prešern: Ob 15. ur Prešeren : Korotan B, službojoči Vovk.

V Tržiču igrišče Ljubelja: Ob 15.15 ur Ljubelje : Prešeren, službojoči Brezar; ob 16. ur Ljubelj : Ločan mladinci, službojoči Brezar. Na Bledu igrišče Bleda: Ob 15. ur Bled : Projektor mladinci, službojoči Canjko. V Škofji Loki igrišče Ločana:

in mladinci, ki kažejo veliko veselja in navdušenja za strelski šport.

V športnem parku bodo zgradili še to jesen kegljači novo kegljišče, kar bo gotovo dvignilo zanimanje za kegljaški šport, ki ima na Jesenicah mnogo navdušenih pristašev in dosegla lepe uspehe na mnogih tekmovaljih.

V nedeljo je začelo nogometno prvenstvo v zahodni slovenski ligi. Naša gorenjska predstavnika ŠK Jesenice in Domžale sta morala na pot v Novo Gorico in Koper. Po rezultatih sodeč, sta se na prvi start slabo pripravila, saj sta oba morala prepustiti točke na vročih primorskih tleh.

Branik (Nova Gorica) : Domžale 4 : 1 (3 : 1)

Na igrišču v Novi Gorici sta se v prvenstveni nogometni tekmi zahodne slovenske lige srečali moštvi Jesenice in domačega Branika. Pred 1000 gledalci se je odvijala lepa prvenstvena tekma, v kateri si je domači Branik z veliko borbenostjo že v prvem polčasu prizoril veliko prednost. Na odmor sta odšli moštvi z rezultatom 3:1.

V drugem polčasu so domači igralci precej popustili in je bila igra povsem enakopravna. Jesenčani v tem delu igre niso znali izkoristiti nekaj ugodnih priložnosti, dočim je Branik uspel povečati rezultat na 4:1.

Aurora (Koper) : Domžale 3 : 0 (0 : 0)

V Kopru so se borbeni Domžalci dobro držali v prvem polčasu, ki se je končal z rezultatom 0:0. V drugem polčasu pa so igralci Aurora izkoristili prednost domačega igrišča in zaigrali z velikim potetom. Tri napake obrambe govorijočega moštva in že so Domžalci prejeli tri gole.

Rezultat tekme je realen. Gledalcev na tekmi je bilo okoli 800.

*

REZULTATI NEDELJSKEGA KOLA GORENJSKEGA NOGOMET. PRVENSTVA

Jesenice : Projektor (pionirji)	2 : 1
Ljubelj : Korotan (pionirji)	2 : 1
Jesenice : Projektor (mladinci)	4 : 0
Ljubelj : Korotan (mladinci)	4 : 6
Ločan : Bled (mladinci)	5 : 0
Projektor : Bled	3 : 2
Korotan B : Gumar	10 : 0
Prešeren : Ločan	3 : 1
Ljubelj : Železniki	6 : 1

OBJAVE • SPOREDI • OGLASI

GLEDALISČE

Prešernovo gledališče, Kranj

Petak, 18. septembra ob 18. uri: Klabund, »Krog s kredco«, Red Inteks.

Sobota, 19. septembra ob 20. uri: Klabund, »Krog s kredco«, Izven.

Nedelja, 20. sept. ob 16. uri: Klabund, »Krog s kredco«, Izven.

Petak, 25. septembra ob 20. uri: Ivan Cankar, »Hlapci« - premiera, Izven.

V vlogi Jermana nastopata v alternaciji Janez Eržen in Jože Kovačič. — Premiersko predstavo bo odigral Janez Eržen. Na mesec zapora in 20.000 dinarjev denarne kazni; J. K., ki še ni bil kaznovan in je tudi nekoliko manj kupčeval ter mora skrbeti za precej veliko družino, pa je bil obsojen na 1 mesec zapora pogojno za dobo 2 let.

KINO

Kino »Radio«, Jesenice: do 20. septembra italijanski barvni film »Bagdadska roža«; 21. do 23. septembra angleški film »Omniibus Trio«; 24. do 27. septembra Ital. film »Sanjala sem o raju«. Predstave ob devetih ob 18. in 20. ur, ob nedeljah ob 16. 18. in 20. uri. V nedeljo matineja istega filma ob 10. uri (vstopnina 10 din).

Kino »Plavž«, Jesenice: 18. do 21. septembra amer. barvni film »Knjiga o džungli«; 22. do 24. septembra ameriški film »Čeč noč rojenja«. Predstave ob devetih ob 18. in 20. ur. V nedeljo matineja istega filma ob 10. uri (vstopnina 10 din).

V nedeljo matinija istega filma (vstopnina 10 din).

Kino Javornik - Kor. Bela: 18. do 20. septembra francoski film »Panika«; 25. do 27. sept. amer. film »Bojevnik O'Flynn«. Predstave v petek ob 20. uri, v soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16. 18. in 20. uri. V nedeljo matineja istega filma ob 10. uri (vstopnina 10 din).

Kino »Storžič«, Kranj: do 19. septembra slovenski film »Jara gospoda«; 20. do 27. sept. angleški barvni film »Rudnik kralja Salamona«. Predstave ob devetih ob 18. in 20. ur. V nedeljo, 20. septembra predstave ob 15., 17., 19. in 21. ur. V nedeljo matineja ob 8.30 ur. »Jara gospoda«, ob 10. ur. »Tretji človek«.

Kino »Svoboda«, Stražišče - Kranj: 18. do 20. septembra angleški film »Tretji človek«. Predstave ob petek ob 19. ur, v soboto ob 17. in 19. ur, ob 21. ur. »Rudnik kralja Salamona«, v nedeljo ob 15., 17. in 19. ur. V nedeljo matineja ob 10. ur. »Jara gospoda«.

Mestni kino Kamnik: 19. do 23. sept. mehiški film »En dan življenja«; 24. do 28. septembra avstrijski film »Kogar bojovi ljubijo«.

Mestni kino Domžale: do 20. septembra mehiški film »Cantifas mušketir«; 23. in 24. septembra francoski film »Vsa pota vodijo v Rim«; 25. do 27. septembra Ital. film »Srce«.

MALI OGLASI

Kupimo napravo za prikazovanje diapositivov. Kino Domžale.

Sprejmemmo na delo 4 sobopresarske pomočnike ter energetični tehnik iz Kranja in tovarišica Marija Benedik iz Stražišča. - Cestitamo!

OBJAVE

ČESTITKA

12. t. m. sta se poročila tovariš Drago Ružič, električni tehnik iz Kranja in tovarišica Marija Benedik iz Stražišča. - Cestitamo!

Sorodniki in tovariši

DELAVSKA GIMNAZIJA V KRAJU

obvešča vse delavce, ki bi se zeli izobraziti, da bo vpisovanje v nižje razrede (od I. do IV. razreda) 21., 22., in 23. septembra ob 18. do 20. ure v zbornici I. gimnazije. Pouk je brezplačen! Istočasno je tudi vpis v tečaje tujih jezikov! Podrobna navodila na oglašni delski I. gimnazije.

Uprava

Zahvala

Vsem, ki bi se spremili modela nepozabnega moža

Janka Mišića

puškarskega mojstra v Kranju, na njegovi zadnji poti k večnemu počitku, posebno pa vsem ustanovam, organizacijam, lovecim iz Kranja in upravi ter delovnemu kolektivu hotela »Evropa« v Kranju za darovane venice, kakor tudi častitemu duhovniku za poslednje versko spremstvo se najiskrenje zahvaljuje

žaljuča žena Ida Mišić

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBCINE V KRAJU

obvešča vse intereseante, ki so na podlagi »Razpisa javne dražbe o prodaji stanovanjskih hiš iz splošnega Ljudskega premoženja«, predložili pismene ponudbe, da bo dražba z odpiranjem kuvert v torek, dne 22. septembra 1953.

Vsi ponudniki naj se zglašijo ta dan ob 9. uri v sejni dvorani Ljudskega odbora mest. občine Kranj, kjer bo javna dražba.

GLAS GORENJSKE

K STEV. 38

Priloga za poduk in razvedrilo

19. IX. 1953

ZANIMIVOSTI POŠIRI Svetu

Tržaški otisi

Ravnina ob Tržaškem zalivu, v poikrogu od Tržiča do Mlječa na sredini, je skoraj vsa pozidana. Veliko mesto se širi s pobočja Krasa, ki strmo pada proti obali. Širi se v naše slovenske vasi, jih izpreminja v predmestje, da že v dele mesta samega. Le zgoraj na obronku Krasa so naše vasi še ohranile svojo pravo podobo in značilnosti. Trst se mi združi ogromen polip, ki je svoje streljive lovke raztegnil čez doline in z njimi že sega v hrib ter vskraviva vase slovenske vasi. Menjava je to naše prekletstvo, da smo na svojo nesrečo preblstre glave. Prehitro in kar nekako mímogrede se naučimo tujega jezika. To je žal — mnogim slovenskim družinam v pogubu. Če se v slovensko vas priseli le ena italijanska družina, takoj z njo vsi govorite italijansko. Slovenski otroci povzamejo italijansko govorno v kmalu sreča gručo dečkov ali deklic ter začudenje poslušaš in misliš, odkod v slovenski vasi tolko italijanskih otrok. Naši aktivisti, zlasti učiteljstvo na vasi, dajki in visokošolci skušajo v sovaščinah vzbujati in ohranjati narodno zavest in ponos. Toda pri mnogih družinah je ves trud brez uspeha, ko odločajo kam bi šel otrok v šolo. Po njihovem naj otrok doma govori slovensko, gre pa naj v italijansko šolo, saj tako mora znati italijanski jezik. V slovenski šoli je težje, kajti otrok se mora učiti poleg slovenskega vendar tudi italijanskega jezika, čemu bi otroki tolko obremenjevali.

Ašimilacija v Trstu kljub naši borbi ne zamre. Ne širi ne tako nasilno kot v času fašizma. Ne, njena sedanja oblika je bolj pohievna, rekla bi kar nekam prijazna in nevstljiva, vendar pa prav zaradi tega tem bolj nevarna. Vsako leto ob pričetku šole je vedno hujša borba naših zavednih Slovencev in vsako leto se ponavljajo dejstva, da izgubljamo slovenske otroke. Zato je prodor italijanskih naseljencev v naše vasi tako zelo nevarna. Že samo nekaj italijanskih družin zahteva italijansko šolo. Na to zahtevo mestni šolski odbor seveda komaj čaka, takoj najde prostore, učitelje in opremo, saj je šola vendar kulturna ustanova. V moji rojstni vasi, ki je povsem slovenska, imajo

poleg slovenske še italijansko šolo, prav iz istega vzroka. In potem »esuli«, begunici iz Tiške Istre in Primorja! »Reveži«, ki so vse pustili zaradi strašnih »krivic in nasilja«, ti vendar morajo dobiti službe, domove, sole, da bodo lahko še nadalje sejali strup med sovaščane in blatili ono domovino, ki ni hotela podprtati njihove lenobe in njihovega navdušenja za »veliko, dobro mater tam preko. In spet je mestna uprava tista, ki krade zemljo našim domačinom, da dobre »ubogi esuli« streho nad glavo. Še hujša kot asimilacija! Nihče ne vidi in malokdo ve, kako težka je borba prav za vsekoga slovenskega otroka, kako se to ponavlja dan na dan, iz leta v leto. Učitelji žrtvu-

pod ceno. Sedaj so kupovali revježi. In verjemite, da jih je v Trstu veliko. Trgovci in uslužbenici hiše, ponujajo, vstavljujejo vlijedno in smehljajo, s prikrito skrbjo, ali bodo izkušili toliko, da bodo kriti dolgovali, da bo plačana razsvetjava, da bo ostalo vsaj malo za nujni nakup zimskega blaga. Morda bo za družino le kaj ostalo... Trst živi na obrone, od delavcev in načinencev do trgovcev in gospodarjev. Politični gospodarji Trsta so Angleži, Amerikanici pa imajo mnogo, mnogo demarja. Stanujejo v prekrasnih zgradbah, kjer je mesečna najemnina tudib 70.000 lir, naravnost bajna vstopa.

Politično je Trst opredeljen v več strank: najmočnejša je demokristjanska, Komunistična veden boj izgublja svoje članstvo. Fašistična stranka, ki se seveda drugače imenuje, ima pristaše zlasti med visokošolci in uradništvom, ki so vse prežeti z italijanskim šovinizmom. Gospodarski krogovi v Trstu pa niktakor niso navdušeni za pridružitev k »veliki materiji«, ker vedo, da bi bila to njihova poguba in bi se smatrala izpremenila v kruto mačeho. Zato si žele, da bi bil Trst neodvisno mesto, ki bi si samo krojilo usodo. Tržaščan na splošno Italijanom iz velike domovine ni naklonjen, ker mu priseljenici odjedajo zaščitki in kruh. Ceprav je živjanjski standard dovolj visok, vendar se brezposéinstvo širi in kot mora visti nad tistimi, ki so še v službah. Blizu se zima in skrb za življeno narašča. Kurjava je silno draga, ravno tako meso, najemnina, luč itd.

V tih nočih, ko potihne v daljavi mestni hrup, zableste okoliške vasi v električni razsvetljavi. Istrski hribi so le še temne silhuite. Glede: tam so Milje, nad njimi Sv. Anton, tam Dolina, in nad njim Soncerb. Na robu kraške skale stope še danes mogočne razvaline srednjevrstnega gradu. Tam je maja. V drugi polovici septembra je neke noči zablestel ves grad v močni svetlobi. Bil je kot ogromna grmada, ki je svetila daleč v tržaško dolino. K meni je pristopil sosed, star kmet, iztegnil že tresoči roko in počkal: »Glejte, tam je Jugoslavija!« V njegovem glasu je bilo vroče hrepnenje.

Postani član Prešernove družbe

Pogled na Tržaški zaliv

je ves prosti čas, da pomagajo šibkojšim učencem, samo da bi jih ohranili slovenski šoli. Na Katinari je upraviteljica slovenske šole Anica Kalanova vse počitnice dnevno po pet ur brezplačno poučevala dijake, da bi uspešno polagali izpite na slovenski gimnaziji ali nizji industrijski šoli. To je požrtvovalnost in ljubezen, za katero nihče ne ve.

Prišla sem v domačo trgovino in začudenja obstala. V njej je bilo nekaj gospodinj in zahtevo mestni šolski odbor seveda komaj čaka, takoj najde prostore, učitelje in opremo, saj je šola vendar kulturna ustanova. V moji rojstni vasi, ki je povsem slovenska, imajo

prekrasen pogled na Trst, ki je blestel v neštih lučih. V daljavi so svetli svetilniki.

Trst — lepo, veliko mesto, polno čara in nasprotij, bogastvo, lepotu, stromaštvu, brezposelost, begunska taborišča. Lansko leto, ko je hrvatska folklorna skupina gostovala v Trstu, je osem plesalcev ostalo tam, še danes so v taborišču, v natrpanih celicah, na bornih pogradilih in čakajo na vskidanji revni obrok hrane. Sedaj se tolčejo po glavi in obtožujejo druge, ker so jih zapeljali.

V zadnjih tednih septembra je bila v Trstu v trgovinah velika razprodaja poletnega blaga. Vseprav so trgovine oznanjale znižanje cen, znižanje

je bila v Trstu v trgovinah velika razprodaja poletnega blaga. Vseprav so trgovine oznanjale znižanje cen, znižanje

»Cudežna raketa«. Te dni so objavili podrobnosti o novi britanski »cudežni raketi«. Uporabljala naj bi se izključno v obrambne namene. Raketo izstrelimo lahko iz aviona, ladje ali posebnega artilerijskega oružja. Leta s pomočjo 4 raketenih motorjev, ki odpadejo, brž ko raketa doseže hitrost 4.000 km; ima tudi posebne aparate, s katerimi poišče cilj. Pokazalo se je, da raketa skoraj 100%, poišče in uniči cilje, na katere je usmerjena (zlasti avione). Raketo sedaj preizkušajo v Avstraliji.

Prva hrvatska rečna ladja. Leta 1844. je zaplula po Savi prva hrvatska rečna ladja »Sloga«, ki je imela stroj s 100 KS. Od Zemuna do Siska je rabila 64 ur in pol. Uporabljali so jo kot potniško in trgovsko ladjo. Venčar je »Sloga« vozila samo eno leto, kajti že 1845. leta se je blizu Rače potopila.

Zanimivo tekmovanje v Angliji. V pokrajini Yorkshire v Veliki Britaniji je bilo te dni zanimivo tekmovanje in sicer so tekmovali traktorji izdelani okoli leta 1900. Vozili so s hitrostjo okoli 15 km na uro.

Optični higrometer. Iznašli so nov higrometer, ki je zgrajen na optičnem principu. Novi tip je bolj preciz in mnogo bolj občutljiv za vlagu, kot so bili higrometri doslej. Njegova občutljivost je velika tudi v pojarnih krajih in v času hudi zim. Ta novi izum je posebno pomemben za avione, ki letijo v velikih višinah in v megli.

Piccard tretji pod vodo. Prof. Piccard se je tretjič potopil v morje (pri Capriju) s svojim batiskafom in prišel do globine 1.100 m. Potapljanje je trajalo 48 minut, dočim je prvič vdrljal le 3 minute, drugič pa 20. Piccard je izjavil, da bo na podlagi izkušenj in kvalitet svoje priprave presegel doseganj svelovnega rekorda, ki znaša 2.100 m, in da se bo po zboljšanju batiska lahko spustil v največjo globino v Tihem oceanu.

Priči jedo bel kruh. 29. avgusta so v Londonu priči po vojni začeli peči bel kruh, vendar ga Londončani zelo malo kupujejo. Zato so londonski peki zaskrbljeni, ali bodo potrošniki sploh kupovali to »juksuzno pečivo«, ko so se tako navadili črnega »vojnega« kruha.

Sapno trije. Leta 1908. so se na zagrebško univerzo vpisali samo trije študentje. Ostali se niso vpisali iz protesta, ker je oblast iz političnih razlogov odpustila nekaj profesorjev. Študentje so odšli na študij v Prago ali na Dunaj.

Arabi in medicina. Arabci so že v 10. stoletju imeli zelo lepo razvito medicino. To je bil čas, ko je v Evropi katoliška cerkev preprečevala sleherno zanimanje za medicino, kajti hotela je zdraviti le z molitvami. Arabci so že takrat delali take operacije, ki se danes veljajo za najtežje.

Možganski trust. Rečenica »možganski trust« je nastala 1832 leta. Nanašala se je na nekaj univerzitetnih profesorjev, ki jih je predsednik Roosevelt postavil za svoje svetovalec pri pregledu nove ekonomske politike, ki je poznana pod imenom »New Deal«.

Kvartet. Na festivalu v Edinburghu je igral tudi nek belgijski kvartet in sicer z glasbili, ki jih je izdelal znameniti violinisti konstruktor Stradivari in so bila last velikega Paganinija. Strokovnjaki so ocenili glasbila (violina, viola, čelo in bas) kot nedosežna. Na njih je nekoč igral Paganini in žel po vsem svetu velike uspehe.

Mikenska kultura na Cipru. Na Cipru so odkrili več spomenikov mikenske kulture, ki imajo veliko zgodovinsko vrednost. Odkopali so star mikenski hram in več dobro ohranjenih zgradb. V njih so našli ogromno vrednosti.

Novo zdravilo. Londonski kemik dr. G. R. Boyes je objavil, da bo kmalu začel z masovno proizvodnjo novega preparata za zdravljenje sladkorne bolezni. Na konferenci Združenja britanskih farmacevtov je izjavil, da bo novi preparat, ki je mešanica insulin in cinka, olajšal zdravljenje sladkorne bolezni. Na dan bo dovolj samo ena injekcija.

Najhitrejši človek na svetu. Znani britanski pilot Neville Duke, ki je presegel že mnogo rekordov v zračni hitrosti, se je pred nekaj dnevi odlikoval zopet z novim. Na stezi, ki so jo kontrolirali mednarodni avionski strokovnjaki, je na rdečem »Hunterju« dosegel nov svetovni rekord, ko je letel z maksimalno hitrostjo 1189 km na uro. Dosedanje rekord so imeli ZDA.

vsesta. Toda ker nista več otroka, jo bosta prenesla.

Ali se spominjate, Evica, da ste mi pričovali o zaboju knjig, ki ste ga prenesli iz kleti, da bi z Margo uredili Jackovo knjižnico? Ali se spominjate, da ste rekli, da so bile knjige Jackove, da ste sami prinesli zabolj in ga sami odprli?

— Zabolj knjig? — vpraša Rommy.

— Da. To so bile knjige, ki jih je Jack nabavil v New Yorku v tistih treh letih, preden se je spet vrnil k Margi. Ostale so v železniškem skladisu, dokler se Jack in Marga nista vrnila s potovanja. Zabolj so spravili v klet, dokler se Marga in Evica nista domislili, da bi Jack uredili knjižnico. Sele tistega dne ga je Evica našla nedotaknjenega v kleti, prenesla v sobo in samu odprla. To, kar mi je Evica povedala, mi je pomogalo do rešnice.

— Toda kako, Bért?

— Takoj boste razumeli, dragica! Prepričam sem bil, da so bile knjige Margine, ali, da sta jih kupila, ko sta bila že poročena. Ena izmed tistih knjig je bila ona o zdravilstvu. A ne samo to. Ali se spominiš pisem, ki so padla iz knjige?

Če so bile knjige poslane iz New Yorka, preden se je Jack poročil in so bile odprte šele tisti dan ter je ostala zdravniška knjiga ves čas zaprta v kleti in so pisoma šele tedaj prišla na dan — potem mi je bilo naenkrat vse jasno. Pisema so morala biti napisana že v New Yorku, preden se je Jack vrnil in preden se je z Margo poročil. To se pravi, preden je vedel, da je Marga še svobodna in da ga bo vzel. Kako naj se tedaj pisema nanašajo na Margo? Res je bila Marga njegova žena, ko so pisema prišla na dan. Ni pa bila njegova žena, ko so bila napisana.

Ko sem spoznal, da se pisema nikakor ne morejo nanašati na Margo, sem se spomnil, da ni v pismih nobenega imena. Jack je v njih pisal o »ženi«, a ne o Margi. **Tudi datumi so bili nepopolni.** V njih je bil na-

pisani dan in mesec, ne pa leto. Tisti datumi so bili lahko zamišljeni dve ali tri leta pred Jackovo poroko z Margo. Tako se mi je v mislih zrušila vsa zgradba, s katero so bremenili Jacka.

— Neverjetno, — zamerja Rommy.

— Vsa sem iz sebe — se oglaši Evica.

— Nikdar ni bila Marga ogrožena, nikdar ji ni grozila smrtna nevarnost. Ni bila ona tista **domnevna žrtev**.

Preglejmo še nekaj dogodke! Ob Novem letu je umrla neka ženska: Mary Cooper. Ker smo bili prepričani, da je bila Mary načrtna smrт, smo mislili, da je Mary umrla zaradi pomote. Toda sedaj, ko vemo, da ni Mary grozila nobena nevarnost, trdim, da je bila **Mary resnična žrtev** in da ji je bila namenjena smrт že od začetka. To je edina verjetna razloga. Toda kakšno zvezno naj bi imela pisma z njeno smrтjo, saj je v njih govora o Jackovi ženi.

— Mary je bila samo njegova sestra — priponmi Evica.

— Da. Tudi ni bilo pri njej nobenega znaka kake slabosti ne 28. novembra, niti za božič. Ker so bila pisma pisana nekaj let prej, bi se lahko nanašala na resnično smrт prve Jackove žene..., s katero se je Jack poročil v New Yorku.

— Toda Jack ni nikdar govoril o kaki drugi ženi.

— S tem še ni rečeno, da se ali oženil — priponmi Rommy.

— Stvar bi bila kar v redu. Toda pisma so bila napisana, a ne odposljana, kakor da v resnici ne bi bila umrla njegova žena. Če bi bila v resnici umrla, bi bil to Jack z mrljškim listom dokazal in za novo poroko ne bi bilo ovir. Zakaj je torej molčal?

— Ker je v resnici umoril prvo ženo — se strese Evica.

— Toda potem bi bil oddal pisma za sestro — priponmi Rommy.

— Isto sem mislil tudi jaz. In sem se vprašal: Morda umor, ki ga je Jack pri-

15

Ariei Kassack:

— Imam čuden vtis, da veste še nekaj, česar mi ne vemo. Vem, da sem trmo vtrajal v prepirjanju Jackove krvide. Toda njegova smrт... me je izpremenila.

— Začaj?

— Ker imamo dokaze, da je Jack hote padel v prepad... Nisem tega hotel povedati Gardnerjevim, ker so preveč prizadeti.

— In tedaj sem začel misliti, misliti... Za božjo voljo, če kaj veste, Bert, prosim Vas, povejte mi! Ne bom spal, preden ne zvem. **Ali je Jack napravil zločin?**

— Ne.

— Kdo je bil?

— Ne povem.

— Ne morete?

— Morem, toda nočem povzročati še nadaljnje gorja. Ne vem, ali sta dovolj moč

Zenski in dekliški krov za hladne jesenske dneve

Kakšna naj bo dnevna soba

Dnevna ali družinska soba je prostor, v katerem se zbirajo družina k jedu, delu in zabavi. V velikih stanovanjskih blokih po mestih in industrijskih krajih je taka bivalnica večkrat pripadljena kuhinji. Z zavese sta ločena manjši kuhinjski od večjega sobnega prostora. V kmečkih hišah pa je ta prostor starodavna »hiša«.

Ker je tudi družina v tej sobi počitek, obenem pa ji služi tudi kot delovna soba, naj ustreza njena oprema obema zahodama. Nepogrešljiva je dovolj velika delovna miza s stolitom. Ob njej naj ima vsak član družine določeno mesto za nemoteno delo, otroci pa za učenje. Postavljena naj bo blizu okna, da je zadostno osvetljena.

Poleg delovne mize naj bo v tej sobi še omara, v kateri ima vsaki svoj predal, kamor pospravi svoje stvari po končanem delu. Gospodinji pa služi ta omara za shranjevanje posode in pribora, hišnega perila in šivalnih potrebščin. Ta soba je obenem tudi delavnica. V tem prostoru naj bo še mesto za šivalni stroj, mizica za radio, nekaj udobnih stolov in po možnosti otomana ali kavč, kar obroček kmalu popusti.

Nasvet

Kako odpiramo konzervne kozarce? Konzervative oziroma patentne kozarce včasih težko odpremo, ker je gumijasti obroček tesno sprjet s steklenim robom kozarca. Najbolje je, da počasi vlečemo za razširjeni košček obročka, tako da pride nekaj zraka v kozarec, nakar pokrovček dvignemo. S silo, z nožem ali škarjami, ne smemo odpirati, ker lahko poškodujemo brušeni stekleni robi ali obroček. Ako ne gre drugače, vtaknemo kozarec v toplo vodo, da se nekaj ogreje, na kar obroček kmalu popusti.

— Zato je tako jokala ob njegovem poboru! — reče Evica. — Toda čemu je prisla prva žena za Jackom, čemu se je izdajala za sestro in čemu je Jack to dopustil?

— Tudi jaz sem se vprašal tako. Jack je pobegnil približno pred štirimi leti, ko se je z Margo sprijazl zaradi hišice. Prišel je v New York gotovo zelo nesrečen. Oba vesta za njegov ponos in občutljivost. Hotel je biti neodvisen. Zato se ni hotel Margi

Odkod je naše sadje

Jabolko in hruška, kakor jih že dolgo poznamo v uživam, ni bilo vedno v naših krajinah. Marsikatera vrsta našega sadja ima prav čudno zgodovino. Predzgodovinski človek sploh ni poznal sadnega drevesa. Človek je bil najprej lovec, potem nomad, nato poljedelec in še tem je začel gojiti sadna drevesa.

Zibelka in domovina sadjarstva je orient s svojim toplim podnebjem. Iz orienta so prenesli razne sadne vrste v Evropo.

Stari Grki so gojili jabolka, hruške, kutne, češnje in čeplje. Marelico in breskvo so še kasneje prinesli iz orienta. Grški zdravnik Hipokrates, ki je živel obrog 1400 pred n. št., je izumil umetnost cepljenja.

Ko so stari Rimljani prodri v jutranjo deželo, so našli razvito sadjarstvo posebno v Siriji. Njihov vojskovodja Lukulius (64. l. p. n. št.) je dal prenesti v Italijo marelico, breskvo in češnjo. Italijo, ki je bila prej gozdina dežela samo z divjimi drevesi, so v prvem stoletju pr. n. št. zasadili z raznovrstnim sadnim drejem takto, da je bila en sam sadni vrt, kakor nam poroča Varro. — Umetnost cepljenja, ki so se naučili pri Grkih, so močno izpopolnili in jo prenesli čez Alpe v Francijo, Španijo in naše kraje.

S propadom rimske civilizacije in z zmago barbarstva je trpečno tudi sadjarstvo. Gojiti so ga začeli v srednjem veku spet samostani. Še kasneje je sadjarstvo prišlo iz samostanskih

rok tudi med navadne smrtnike.

Posebno je vzvetelo sadjarstvo sredi 19. stoletja (pri nas še kasneje). Prednjaci so Francozi, ki so na prvem mestu še danes. Ti so do viška spopolnili umetnost poplemenitja posameznih sort in ustvarjanja novih s cepljenjem. Cepljenje doseže najboljši uspeh, če se cepijo sorodne vrste druga nad drugo (jablane z jablano), redko pa uspe krčanje različnih vrst (n. pr. hruške s kutno) ali različnih družin. Namen tega poplemenitja je, da se razmnoži razne kulture, ki se s sejanjem ne dajo tako množiti, da bi ohranili najboljšo sorto.

Po tem splošnem zgodovinskem pregledu naj podamo redovnike nekaterih vrst.

Jablana, ki raste kot divja lesnika tudi v divjem stanju ni prvotno rastla v Evropi, temveč so jo kot tako prenesli iz zapadne Azije v Malo Azijo, od koder so je Grki prenesli v svojo deželo in od njih so jo prevzeli Rimljani, ki so s cepljenjem vzgojili 600 sort jabol.

Hruška izvira tudi iz zapadne Azije. Do današnje hruške je prišlo iz križanja orientalske hruške s srškastimi listi in perzijske hrušče, ki sta se potem križali z divjo drobnico, kakor jo poznamo mi še danes. Prvotna hruška je imela v sebi koščico in prav malo mesa. To vidimo še pri današnjih slabih sortah hrušk: če jo prerežemo, vidimo, da ima okrog jedra kot kamen trda zrna, ki so preostanek prvotne hruške. Čim plemenitejša je hruška, tem manj ima teh zrn in tem mehkejša in sočnejša je. Tudi hruška se da oplemeniti samo s cepljenjem. To se vidl iz tega, da zrastejo drevesa samo z manj vrednimi sadedi, ako se hruška sama zaseje.

Kutna izvira iz gozdov severne Perzije pri Kaspiskem morju. Od tam so jo prenesli na grške otroke in kasneje so jo Rimljani razširili po Evropi.

Češnja je prinesel rimski vojskovodja Lucullus iz mesta Kerasos ob južni obali Črnega morja, že v 120 letih je prodrala češnja do Vel. Britanije.

Sliva in čeplja sta otroka sprašuje, ali naj jih sešije.

zmernega pasu, razširili pa sta se tudi daleč proti severu. Obe sta iz orienta, sliva od Kaspiškega morja, čeplja pa s Kav-

Breskev in marelica sta doma v notranji Aziji, in sicer marelica v vzhodnem Turkestanu in južni Mandžuriji, breskev pa v srednji Kitajski. Tudi oreh in kostanj sta našla pot do naših krajev iz Azije čez Makedonijo, Tessalijo in Grčijo.

Vinska trta ima svojo prvo domovino na Kavkazu, kjer divja trta posebno divje uspeva. Gojitev vinskih trtov so Armenici prenesli v 4. tisočletju pr. n. št. v Babilonijo, Sirijo in palestino. Fenici so seznavili z vinogradništvom Grke in Rimljane. Rimski cesar Probus (276–282) je dal zasaditi boljše trte tudi ob Renu in Moseli. Od tam se je razširilo vinogradništvo tudi v srednjo Nemčijo in Podonavje.

Recepti

Pecivo z jabolki. Penasto vmešaj 20 dkg sladkorja z 2 rumenjakoma ter počasi menjajte pridevaj 1% dl mleka in 25 dkg mokre, presejane z zavitkom pecivnega praška. Zamešaj 3 žlice rumna, sesekljajte limonino lupine in trd beljakov sneg, stresi v pomazan tortni model in naloži po vrhu v tanke lističe zrezana kisla jabolka. Potresi s stolčenim sladkorjem in peči v vroči pečici.

Marmelada iz mešanega sadja. Ako imate ob istem času dobro zrele hruške, breskve in čeplje na razpolago, lahko vse olupite ali samo očistite. Čeplje in breskve odvezite, hruške pa razrežite na krihljice. V pari zmeščano sadje pretlači in stehtaj sok; za 1 kg soka skuhaj 80 dkg sladkorja, gostemu zamešaj mezzo ter kuhan in nato shrani marmelado, kakor je povedano zgoraj.

Za kratek čas

Ona zdravniku: Povejte, prosim, ali bo ozdravel. Imam nameč štiri rožnate obleke v delu in šivilja me pravkar

Odstranjevanje madežev

Preden hočemo odstraniti z za to določenim sredstvom madež iz oblike, je vedno dobro,

ramo podložiti pod vodo, mnogo doseže.

Ce se nam polje barva, črnilo ali mast, si pomagajmo prvi trenutek s pivnikom. Ne smemo pa nikdar vzeti cuanke ter drgniti z njo po madežu. Z drgnjenjem škodo samo povečamo.

Perilo, ki se je zaradi nepravilnega likanja osmodilo in rumene lise, je treba vtakniti v mrzlo vodo, rumene lise potresti s soljo in dati perilo na sonce. Lise takoj izginejo.

Pri snaženju z bencinom mo-

ramo podložiti pod mesto, katero snažimo, razne snovi, ki naj vsrkajo bencin. Take s-

ovi so n. pr. glina, kreda, pivnik itd. Sicer je bencin v go-sodinjstvu za snaženje madežev nevarno sredstvo, ker se zelo rad vzge. Dobro sredstvo za odstranjevanje madežev je zmes bencola (poroz vidihovati se ne sme!), alkohola in salmiakovega cveta v razmerju 2:1:1. Ta mešanica je sicer tudi gorljiva, vendar manj hlapna in zato tudi manj nevarno kakor bencin.

ukloniti, ni ji pisal. Prepričan je bil, da je življene ranj končano. Tedaj je naletel na listo žensko. Vsi smo jo videli. Bila je ženska, ki zapelje moškega s stritim srcem že prvi hip. Iz nekake trme se je Jack oženil z njo. Jack je bil miren, pošten, resen, ona pa tip ponočnih lepotic. Lahko si predstavlja, da ga je kmalu pritiral v obup. Ceprav Jack gotovo ni bil surov, je vendarle prišel tako daleč, da je že misil, da bi jo umoril. Pričel je resno razmisljati o tem in celo napisal ona tri pisma. Ravno ta pisma so dokaz, da je bil že tako izčrpan, da ni več vedel, kaj dela. —

Toda, saj bi se bil lahko ločil — reče Evica.

Prepričan sem, da bi bil to storil, če bi bil mogel. Toda Mary je bila požrešna pijavka. Sicer ne vem, kako je bilo v resnici, toda prisegel bi, da je odklonila ločitev;

da je Jack zato sklenil, da jo ubije; da je ona izvedela za njegov namen in pobegnila;

in pozneje obvestila Jacka, da je dosegla ločitev.

Kakor hitro je Jack misil, da je prost, je v svoji sreči pozabil na zdravniško knjigo in na ona tri pisma. Pohitel je sem v Brown k Margi in se oženil. Ali se sponujate, Evica, onega jutra, ko je prejel pismo od domnevne sestre? Jack ga je prečital in je bil strašno vznemirjen. Oba sva opazila. Pozneje je povedal Margi, da je sestra sporočila, da pride na obisk. Toda zakaj se ni upal, zakaj je molčal ves čas, celo po njeni smrti? Samo en vzrok je moral biti. Mary je imela v rokah neko strahovito sredstvo, s katerim je gospodarila Jacku.

Spomnita se: Po njenem prihodu je Jack naenkrat začel delati dolgovje, zahteval denarja in spet denarja od Marge in celo od Lede. Toda kam je šel ves denar? Vi, Rommy ste skušali dokazati, da ga je zaigral. To je Jack sam rekel Margi. Kaj naj bi ji drugega rekel? V resnici je pa izročil vse do poslednjega penija njej, svoji prvi ženi. S tem ga je izsiljevala. Tako je on kupoval molk.

Le pomislita, kaj bi se bilo zgodilo, ko bi Marga spoznala, da je poročena s človekom, ki je bigamist, ko bi spoznala, da nima pravice biti njegova žena, a je pričakovala otroka. Jack jo je preveč ljubil. Vedel je, da bi jo tak udarec strl, saj se je še dobro spominjal, kakšne posledice so zadele Margo že po njegovem begu, ko se ni bila njegova žena. Ne, Jack je strašno drag občutljiv. Mary molk. Ona je to dobro vedela, zato so postajale njene zahteve vedno večje in njeno vedenje vedno nesramnejše. Vedno mu je grozila. Dobro je poznala svojo žrtev. Vedela je, da Jack Margi ne bo nikdar odkril resnico. Nikakor bi ji ne vedel, da ni njegova žena...

Ko je bil pijan, iz obupa je začel pitи, je kričal, da bo ženo ubil. A ni misil Marge. —

Toda mislim, da bi v očigled smrti vendarle izpregovoril — pristavi Rommy.

Ne, Jack je bil junak. Niti pred smrtno ne bi bil spregovoril, ker je hotel Margo ohraniti brez madeža. Poleg tega je imel še en, vse globlji vzrok. Jack edini je vedel, kdo je morilec. Zato je hotel vzeti krvido nase, zato je molčal vse do svojega tragičnega konca.